ч. 201 (11.169). Львів, пятниця 9. вересня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щади. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Божевілля.

Львів, 8. вересня 1927.

В людській психіці, одиничній і збірній, дрімають задатки добра і зла. В нормальних умовинах, шляхом виховання і культивування елементів добра, можна в значній мірі приборкати і побороти складники лиха. В ненормальних часах витворений віками, найкращими представниками людськости моральний капітал людства розмінюється на дрібну монету, розтрачується, а згодом і зовсім пропадає. А що в сфері духовій і моральній, як і в сфері фізичній і матеріяльній не може істнувати порожнеча, то з часом місце елементів добра займають складники зла у всіх своїх відмінах і ріжновидностях.

Після великих катаклізмів, після страшної історичної хуртовини наступає не лише спустошення фізичне, спричинене здесяткуванням найздоровіших елементів, недугами, пошестями та їх наслідками, але й деґенерація духова та моральна. До голосу приходять звичайно люди духово слабкі, інтелектуально недорозвинені, з невеличкою освітою, а за те з кантоватими ліктями, широким ротом, великими аспіраціями, люди еґоїстичні, морально задубілі, етично безвартні, пажерливі і ненаситні. Вони в сутінок відсувають все, що людське, що добре, що додатнє, що моральне, освічене і творче. Вони накидують свої невибагливі думки, скривлені формули, червачливі ідеї більшости. Вони своїм криком, „простолінійністю" і карикатурною принциповістю проголошують і заглушують громадянську більшість, яка чи то з ніжности, чи з фільософічної максими „непротивлення злу", терпить диктатуру морально розперезаної меншости. Треба довгого часу, заки прочиститься атмосфера і до голосу прийдуть знову представники моралі й етики.

Особливо нечуване спустошення: фізичне і духове, матеріяльне і моральне — спричинює кожна війна. Чи треба пригадувати нпр. тридцятьлітню війну в Німеччині або часи руїни на Україні, коли після великої світової війни всі ті відємні зявища можемо обсервувати власними очима і безпосередньо відчувати їх на нас самих?

Війна зі своїми страхіттями, перипетіями та наслідками розстроює нервову систему, нищить орґанізм людини. Особливо одиниці слабкі, фізично й морально підточені, атавістично обтяжені є незвичайно податливі на нервовий розстрій, є виставлені на небезпеку божевілля. І ми бачимо дивне повоєнне явище. У всіх державах, що брали участь у війні, доми для божевільних є переповнені. Гірше ще діється там, де відчувається велика недостача таких домів. Тоді одиниці, які повинні бути сепаровані від громадянства, лишаються в ньому, часто займаючи відповідальні становища і накидуючи свою думку окруженню.

Духова і моральна деґенерація та нервовий розстрій до божевілля включно часто комулюються, обєднуються, стабілюзуються в організмі деяких одиниць, що посередньо чи безпосередньо впливають на хід життя і його явищ.

Розуміється, що те, що торкається одиничної істоти — при розмірній кількости морально і духово упосліджених чи здеформованих типів — часом переноситься на збірну індивідуальність, на організації, партії, громадянство, націю. Тоді повстає „нація фуріятів" (як каже проф. Фулінський), а цей стан божевілля визначує вже шлях її прийомів і ділань.

Коли ми усвідомимо собі воєнні наслідки в сфері духовій і моральній, коли до того візьмемо на увагу атавістичні впливи, то в їх світлі зрозуміємо маніфестації й акти суспільного канібалізму, народожерства, які не лише обсервуємо від довгого часу, але й яких обєктом є саме наш народ. Всі виступи і проповідництво таких представників польської ментальности, як Ґрабські, Ґломбінські, Косковські чи Прушинські — вказують, що польська політична думка, себ-то думка найбільшої політичної орґанізації, яка розпоряджає пресою, парляментарною трибуною, яка переважає в законодатних установах і церкві, яка непомірно великий вплив має на державну екзекутиву (адміністрацію), — пливе каламутними хвилями божевілля. Особливо, коли йде про тзв. національні меншости, а в першу чергу про українців, коли на порядку дня в якійнебудь формі зявляється національна квестія, — тоді починається нестримний напад божевілля. В ту хвилю уступає все людське і боже: гуманність, закони життя, права природні, набуті і писані. На місце людини зявляється ґієна, що нюхтить трупа. Зявляється метаморфоза, до голосу приходить те, що первісне, печерне, брутальне. Шлях людства і поступу, цивілізації і культури пропадає у безвістях століть і наступає поворот до того часу, коли единим законом була брутальна сила. До тогож первісний примітивізм є получений з крайною обмеженістю і легкодушністю. Розшалілий і божевільний не думає про завтрішній день. Він живе моментом, хвилею, її відломком і тріюмфує в своїй фурії нищення і викривлювання. Він не знає і не хоче знати чергування вини і кари. Він ще тим гірший і нижчий від первісного дикуна, що нехтує закони природи. Бо дикун підчинився і смирився перед незмінними законами природи, а сучасний дикун є божевільний, — при відсутности культури і морального первня — звихнений цивілізацією, завороженний роздавлюючою силою її бездушної машинерії. Для нього денаціоналізація і експльоатація є морально оправдані, вони є постулятом і законом анімального шовінізму. Треба тільки відповідно приноровити техніку, а ніщо не стане на перепоні нестримному божевіллю: ні закони природи, ні закони моралі, ні вимоги і накази гуманности.

— Такою серед крутіжа божевілля є ментальність і діяльність польської реакції.

Не гаймося'

За приспішення української ратункової акції

Дні страшного гураґану і повені вже пройшли. Та саме тепер звільна відслонюється перед нами безприкладний образ спустошення. По офіційним даним, розуміється неповним, зібраним поверховно, в самому лише львівському воєвідстві катастрофа досягла 14.000 родин, з того 3.000 родин не має ніяких засобів до життя, понад 600 не має ніякого одягу і до 700 родин не має даху над головою. 14.000 родин — це найменше 70.000 населення (рахуючи пересічно 5 осіб на родину). Коли 70.000 головно українського населення найшлося в крайній нужді лише на терені львівського воєвідства, то яке спустошення, беззахистність і злидні мусіли навістити станиславівське воєвідство, в якого склад входить головний терен катастрофи, все Підкарпаття і Покуття — від Турки до Снятина і Косова. Досі нема ще навіть урядових, себ-то побіжних даних з Підкарпаття і Покуття, бо деякі полоси до нинішнього дня є ще відтяті від звязку зі світом. Одначе коли лише невеличка частина львівського воєвідства, навіщена катастрофою, виказує 14.000 пошкодованих родин, то станиславівське воєвідство, в якому нема ані одного повіту, ненавіщеного катастрофою, мусить мати найменше пять разів стільки пошкодованих, себ-то найменше 70.000 родин або 350.000 населення. Коли до того додати частини повітів тернопільського воєвідства, неощаджених катастрофою, то можемо сміло твердити, що найменше 100.000 родин або 500.000 населення впало жертвою страшної катастрофи.

Непомірно велика катастрофа вимагає непомірно великої помочі, скорої, негайної. Не час тепер гаятися, тільки треба ділати. Не лише гуманність, не лише конечність помогти ближньому, але й свідомість того, що тим ближнім є наші брати і сестри, наші рідні, дорогі і близькі, члени тієї самої Української Сімї — повинна заставити нас до щедрих жертв. Ми відкрили своє серце на велике нещастя, ми зрозуміли розпуку, безпомічність і злидні сотень тисяч. Одначе те зрозуміння тільки тоді матиме належну ціну, коли ми з черги відчинемо мошонку, коли ми прийдемо з реальною допомогою нещасним. Бо не лише подвійно дає, хто зразу дає, але суть справи узмістовлюється також в тому, хто саме дає. Чи своїм братам і сестрам дає українець, член тої самої нації, тої самої Української Сімї, чи дає хто інший? Чи в тій акції допомоги не є ми на останньому місці, у хвості, замісць того, щоби бути на самому переді?

Це теж не маловажна справа. Поза державною допомогою також польське громадянство бере досить живу участь в тій акції. Всі польські часописи переповнені покликами і відозвами. Д-р Світальський з президії Ради міністрів заявляє, що поза державною допомогою, яка з природи річи мусить бути мінімальною, справу помочі мусить взяти в свої руки громадянство. Ця заява найшла вже відгомін в польській пресі, хоч деякі польські органи („Слово Польске" і „Дзеннік Львовскі") вже передтим розписали складки. Тепер проводиться таку саму акцію у варшавській пресі.

Так нпр. у півофіціяльній „Епоці" містить статтю-поклик відомий польський ліберал А. Бабянський. Він пише:

„Нехай не буде ніякої організації, чи то промислової, чи фінансової, самоврядної чи суспільної, яка забулаб про святий громадянський обовязок. В тому повинно висловитися реальне почуття державности, про яке стільки говориться. Політикується у нас багато, але забувається про реальні потреби, з яких тепер є одна: рятувати істнування міліонів співгромадян. Руйнуючій стихійній хвилі від Карпат треба протиставити хвилю жертвенности і співчуття, що йде від Балтику через цілу Польщу, і то тимбільше, що ту частину краю, навіщену катастрофою, заселює українська людність. Власне та обставина повинна спричинити якнайбільш напружену жертвенність нашого загалу. Сільське українське населення у великій більшости є малоземельне і не має посторонніх заробітків, отже уділення йому допомоги є домаганням не лише державним, але й високо суспільним. Для закріплення принципу, що польський нарід є господарем держави, треба дбати про те, щоби всім домінникам було добре, щоби всі мали забезпечене істнування. Історичні западки і пристрасне обосторонне розполітикування викликало багато непорозумінь між польським й українським громадянством. Тепер настав момент, щоби ті непорозуміння злiквідувати, не на відкладі політичнім, але загально-людськім. Я глибоко переконаний, що жертвенність польського загалу відповідно відчує і зрозуміє українське населення, а це причиниться багато більше, як державний примус, до перетворення того населення на громадян держави".

Такі є тенденції польської допомоги в освітленні А. Бабянського. Але є ще й дальшеїдучі. Є ще й тенденції звичайної деморалізації при помочі допомоги.

І тому то велике значіння для нас має не лише скільки дається, але й хто дає, чия помічна рука простягається до нещасних. Не гаймося з допомогою! Нехай не буде ні одної української організації, чи то промислової, чи фінансової, самоврядної чи суспільної, яка забулаб про святий громадянський обовязок! Нехай не буде ні одної такої організації на всьому просторі українських земель, нехай не буде ні одного українця, який не допоміг би по своїм силам нещасному братові!

ЩЕДРИЙ ДАР УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНИНА.

Загально відомий львівський лікар, д-р Маріян Панчишин, під враженням небувалої катастрофи повені, якої спустошення мав він нагоду оглядати, зложив до диспозиції Краєвого Комітету жертвам повені на допомогу нещасним квоту 1.000 (тисячу) золотих. Честь і слава щедрому громадянинові-лікареві, що так реально відчув велике нещастя свого народу! Ану, хто слідуючий?

*

МИТР. ШЕПТИЦЬКИЙ НА ДОПОМОГУ ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

З достовірного джерела довідуємося, що нині вибирається на терен катастрофи, в Сколівщину, Стрийщину, Долинщину і Калушину митр. А. Шептицький. Достойний Архипастир, не вважаючи на своє підірване здоровля і дошкульні долегливости, не дався відмовити від поїздки, бажаючи в хвилях велико-

го горя бути між своїм народом. Митрополит їде автомобілем в супроводі чотирьох автомобілів, навантажених лікарствами, засобами поживи і одягами. З митрополитом їде теж лікар, щоби на місці дати потрібну поміч. Окремо їде вагон річей, одягів і поживи, закуплений митрополитом. На закупко річей і поживи видав Достойний Архипастир з власних засобів квоту 10.000 (десять тисяч) долярів. На терен катастрофи виїхав уже о. крил. Ковальський, попереджуючи митрополита.

Проти нового наступу на права української мови.

Комунікат.

У Фахових економічних часописах і в щоденній пресі появився текст проекту розпорядку президента Польської Держави про примус ведення купцями торговельних книг. Преса заповідає дальше, що проект розпорядку має появитися в найближчих днях в урядовім органі і стати законом. Арт. 1. цього розпорядку накладає обовязок на акційні спілки і кооперативи вести книговодство в польській мові. Цей проект є новим наступом на права української мови. На його основі тисячі українських кооператив мусілиб вести книговодство в польській мові.

Постанова ця обмежує основні права громадянина, стоїть в суперечности з постановами договору про права національних меншостей, з постановами арт. 110. польської конституції, а в добавку справа зміни язикових законів є виключена з компетенції унормування її шляхом розпорядків президента річипосполитої.

Зогляду на замкнення соймової сесії Український Клюб не має змоги повести боротьбу проти цього розпорядку на соймовій арені, одначе протестує якнайбільш рішучо проти такого проекту й заповідає рішучу боротьбу проти нього на соймовій арені, а українські акційні спілки, кооперативні установи та загал українського громадянства взиває до піддержання його в отсій боротьбі проти чергового наступу на права української мови.

Президія Української Парляментарної Репрезентації:

Сергій Хруцький, голова; **Борис Козубський, Сергій Назарук**, члени.

*

Тогож самого дня посол Хруцький інтервенїював у віцеміністра скарбу (міністра скарбу не було у Варшаві) в справі проекту розпорядку" президента Річипосполитої про примус ведення купцями торговельних книг, який то розпорядок накладає на всі акційні спілки і кооперативи обовязок вести книговодство в польській мові. Посол Хруцький в імени Української Парляментарної Репрезентації вказав на протизаконність такого розпорядку і запротестував у рішучій формі проти цього нового наступу на права української мови. Віцеміністер скарбу заявив, що він особисто є не поінформований про справу, що він її розглянє, що зрештою всі язикові справи належать до міністерства внутрішніх справ. У цьому тижні посол Хруцький інтервенїюватиме в міністерстві внутрішніх справ.

Катастрофа повені.

Описи очевидців.

I.

Жабє, 31. серпня 1927.

В нашій Гуцульщині кожного року повені. Бо всякі чужинецькі фірми нищать безпощадно красу гір — ліси, бо потоки й річки не врегульовані, бо кляван не збудовані як слід і частенько рвуться. Й нищать повені найкраще. найінтелігентніше населення Зах. України, забирають домівки, наносять каміння на урожайні кусники. Але такого знищення, яке тут було вчора, й найстарші не тямлять.

Читачі „Діла" знають уже певно дещо про цю незвичайну повінь. Її сподівалося населення, бо цього року ще повені й не було. Та розміри її показались незвичайними. Дощі тут перепадали від кількох днів. Проте Чорна ріка (ч. Черемош) не виявляла надзвичайного стану води. Через непогоду не зібрав і славний в Жабю храм дня 28. серпня тої сили народу, яку кожного, погіднішого року притягає. Вcase таки місцевих було багато і дещо було з Криворівні, Ясенова, Красноїлі, Голов, Перехресного. Та хоч і менший був храм, однак збором прекрасних типів гуцулок і гуцулів, їх облич та одягів просто полонив тих нечисленних літників, що тут ще є. Правда, літники тут головно з далекої Польщі (з Варшави), бо наші інтелігенти взяли собі за звичай їхати до Дори, Ворохти, Яремча, де збирається головно міська інтелігенція, але нема там того багацтва гуцульської краси, яке є в Жабю й сусідних селах. Навіть наші пластуни — жаліються тутешні українські інтелігенти — чомусь оминають ці околиці, хоч тут колись перебували і Франко й Коцюбинський, Олесь, Грушевський, Гнатюк і ін. Зате повно тут літників не наших. Вони навіть автами приїхали цього року в Жабє на храм.

Після храму перепадали дальші дощі і то при незвичайно, як на цю пору, підвищеній температурі: до 20° Р. вічю. Дня 30-го весь день не було дощів. Аж вечером надплили чорні хмари. Вітер дув слабо, а в хмарах гуділо, рахкотіло. Блискавки ні на секунду не спинялися. Вся широка долина Жабя була ними осяяна вже від 19-ої години. І було видно кожний грунь, кожну скалу, кожну ялицю у верхах.

Линули дощі. Не надзвичайні — нераз такі були тут. Та над Чорногорою все густіли хмари, все більш було в них огню блискавок. Поклались люди спочивати. Аж тут коло 20-ої години зашуміли води. Шум збудив тих, хто спав на дворі. Побігли до берегів, світили, щоб побачити, який стан води. Й „вергло людей з памяти" — казали. Побачили воду під хатами. Поки опамяталися, вже було запізно для багатьох.

Постерунок поліції на Жабю-Ільці (до 15 осіб) ледви в підштанках утік. Побіч їх станиці вмент забрало хату, кузню і всі будинки коваля Шляпса. Млин забрало разом з бабусею і її донькою. Нижче на Столярці зразу обняла вода всі домівки. На Слупейці, по другім боці ріки, роздалися зі стрихів страшливі крики. До 20-ть хат у мент обійшла там навколо вода. В пітьмі ночі все село стало на ноги. Світла в хатах, ліхтарки втікаючих освітили всю долину ріки. Плач, голосіння, вакликування, зойки. На острівци, що на самім долі Жабя-Слупейки, зразу змела вода дві хати й понесла все з 5-ма особами. В хаті шевця Барановського все ще світилося, хоч довкруги її шаліли розбурхані, дикі елементи. Аж коло 3-ої погасло. Дехто з інтелігентів підбіг до почтового уряду. Начальник почти узброєний в кріс, заходився виносити касу в гори. Телефонічного получення з сусідними станціями вже давно не було.

В загальній суматосі, ожидали всі ранку. „Що буде на Устєріках, в Кутах, — там нічого не знають про близьку їм небезпеку?" — питав дехто. А води ревіли, а хребет Черемоша щораз зростав, без упину несло колоди й хати. В якійсь хаті — казали — ще світилося і були в ній люди, поки не кинуло хатою у скалу й розбило її зовсім.

Коли біля 4-ої розвиднілося, побачили всі незвичайне спустошення. Зникло багато осель, знищило дороги. Покищо є відомости про 7 осіб утоплених в Жабю, 3 особи в Криворівні (знаменитий майстер ковальський Оришук з жінкою і 1 дитина), 7 осіб в Ясенові. (Радіють тут, що урятувався широковідомий українським туристам старенький, емеритований управитель школи на Жабю-Ільці п. Касілевський, хоч домівку його сильно ушкодила повінь). Говорять тут нині, що в Кутах забрало до 400 хат.

Всі нарікають на:

1. Дике, безпланове вирубування лісів. На це дозволяють усяким спекуляційним деревляним фірмам, хоч гуцулам утруднюють зрубання хочби й кількох лиць на їх власности, жадають плянів вирубування, тощо.

2. На цілковиту відсутність повідомлення гір про повінь. Кажуть, що в таких випадках конечно треба звідомляти „люди" або трубами (трембітами) або запалюванням по верхах куп форосту, або — як це можливо — телефонами. А під тим оглядом нічого тут не зорганізовано. Повені наслідком вирубування лісів будуть усе частіші й небезпечніші, тимбільше, що дозволяють будуватись хочби й на самій річці, а при телефонах від вечера до ранку не заведено служби навіть у найнебезпечнішу пору.

3. Мости на ріках будується тандетні. Будують їх усякі спекулянти так, щоб найбільше мати собі баришів. Мости не є камяні, а деревляні. А добрими мостами нераз у повінь могло би ще вчас уратуватись населення за рікою. До того мостів є рішучо за мало.

Всі домагаються тут: негайної помочи від держави для потерпівшого населення. Покищо першу поміч дала в Жабю наша кооператива „Відродження Гуцульщини". Вона зараз післала знищеним по кільканацять кільограмів муки. Та ця кооператива існує покищо тільки перший рік, такосамо, як усі інші тутешні кооперативи (їх в Жабю тепер 7). Надіються, що Ревізійний Союз похвалить це діло кооперативи і зі свого боку прийде з помічю для тутешніх кооператив, бодай звільненням їх від місячної вкладки за цей рік. — Проте розуміється само собою — кооперація не може дати вистарчаючої підмоги.

Тут у самім Жабю обраховують знищення від цього хмаролому щонайменше на 1 міліон золотих. Коротким шляхом, телефонічно, повинно цю суму переказати до Жабя правительство. Перед двома тижнями був тут з ріднею міністр Складковський. Він дуже хвалився опікою правительства над Гуцульщиною. Населення ожидає в теперішньому горю доказів опіки і певно є волею всього 7-міліонового українського народу під Польщею, щоб зараз з тих податків, які складаємо, дано дійсну поміч знищеним гуцулам.

А. Гаврилко

II.

Мединичі, 5. вересня 1927.

Як усі повіти на Підкарпатті, так і судовий повіт Мединичі навістила страшна водяна катастрофа. З 20 сіл у повіті найбільше потерпіло село **Липиці**, розложене над рікою Дністром і Тисьменицею, яке 3 дні стояло під водою цілковито, та село **Радилич** над Дністром. Вода забрала майже все майно, багацько худоби та весь пільний збір збіжа. Люди ратувались на дахи та коминя. Жертв у людях у нас на щастя, не було. Вода залляла сіножати та дороги. Коли подивитись бу-

БОРИС ПІЛЬНЯК.

11)

Оповідання Непогашеного Місяця.

(Докінчення.)

Ґаврілов помер — себто: професор Лозовський вийшов із його кімнати з білим клаптиком паперу та, схиливши голову, сумно і врочисто заявив, що хворий командант армії громадянин Микола Йванович Ґаврілов, на превеликий смуток, помер в першій годині сімнацять хвилин ночі.

За три чверти години, коли доходила друга година, до шпиталю ввійшли чети красноармійців і при всіх входах та на сходах поставлено варти.

В ту хвилю по небі плили хмари, а ними поспішав, втомлений поспіхом, місяць. Тоді з надзвичайною місією в критому ройсі їхав професор Лозовський до будинку число один. Авто ввійшло тихенько до брами з ґрифами, минуло вартових і зупинилося перед рундуком. Вартовий відчинив дверцята. Лозовський пішов до того кабінету, де на червоному сукні писального стола стояли три телефонічні апарати, а на стіні за столом рядом уставилися дзвінки.

Розмови, яка велася з Лозовським у тому кабінеті — не знаємо; відомо лише, що вона тривала всього три хвилини. Лозовський вийшов із кабінету — вийшов з рундука — перейшов подвіря — надзвичайно швидко, з нагорткою і капелюхом у руці, подібний до героїв Гофмана. Авта вже не було. Лозовський ішов заточуючись, як пяний. Вулиці хиталися разом із Лозовським — під місяцем, серед нерухомої пустелі ночі.

Лозовський — Гофманом — вийшов із дому число один. У кабінеті того дому залишився чоловік, який ніколи не горбився. Він стояв за столом, нахилився над ним, спіраючись об стіл руками. Стояв із спущеною головою. Він довго не рухався. Людину відірвали від її паперів і формулок. Потім він поруши́вся. Його рухи були прямокутні й гострі, як ті формулки, які він диктував щоночі стенографістці. Він рухався дуже швидко. Позаду себе задзвонив у дзвінок і зняв телефонічну слухавку. Він сказав дижурному: „перегонове, відкрите". До телефону сказав тому, хто, мабуть, спав тоді, і хто був у трійці володарів, — а голос був слабкий: „Дорогий Андрію, відійшов від нас один приятель — Коля Ґаврілов помер, — нема вже товарища боїв. Подай вістку, будь ласка, Потапові".

Шоферові сказав: „До шпиталю!"

У темних переходах стояли вартові. Дім німотою занімів, як треба німіти там, де смерть.

Чоловік, що не горбився, перейшов темними коридорами до кімнати командарма Ґаврілова. Ввійшов до кімнати, — там лежав на ліжку труп командарма і задушливо пахло там камфорою.

Усі вийшли з кімнати. Залишився в ній лише чоловік, що ніколи не горбився і труп Ґаврілова. Чоловік сів на ліжко у ногах трупа. Руки Ґаврілова лежали поверх ліжника здовж тіла. Чоловік довго сидів біля трупа, мовчки похилившись. В кімнаті царила тишина. Взяв руку Ґаврілова, стиснув її і сказав:

— Прощавай, товаришу! Прощавай, брате! — і вийшов з кімнати. Опустивши в діл голову і ні на кого не глядючи, вийшов з кімнати, сказавши:

— Відчиніть там бодай віконце, нічим дихати! — і швидко пішов назад задним коридором.

ОСТАННІЙ РОЗДІЛ.

Вечером, після похоронів командарма Ґаврілова, коли перегреміли труби мідяних військових орхестрів, коли віддали поклони жалобні прапори, коли розійшлися тисячі присутніх і коли тіло мерця стигло у землі разом з землею, — Попов заснув у себе в кімнаті і прокинувся у непривичну годину — за столом. У кімнаті було темно і тихо схлипувала Наташа. Попов схилився над донечкою, взяв її на руки і поносив по кімнаті.

Кріз вікно пхався білий місяць, який уже втомився здоганяти хмари. Попов підійшов до вікна, глянув на сніг за вікном, на тишину ночі. Наташа зсунулася з рук батька і стала на підвіконнику.

В кишені Попова лежав лист від Ґаврілова, — ота остання записка, яку командарм написав нічю, передтим, заки поїхав до шпиталю. У записці було написано:

„Брате мій, Альоша! Я-ж знав згори, що вмру. Вибач мені, прошу, але ти вже не дуже молодий. Бавив я твою дівчинку і вигадав таке. Є у мене жінка, вона теж уже старіється, і знаєш ти її дванять літ. Я їй написав. І ти напиши їй. Живіть ви в купі, женіться, чи як там, виховуйте дітей. Ще раз вибач мені, Альоша!"

Наташа стояла на підвіконнику і Попов бачив, що вона надувала щічки, шпиляла усточка, гляділа на місяць і дмухала на нього.

— Що ти робиш, Наташа? — спитав батько.

— Хочу погасити місяць — відповіла Наташа.

Повновидий місяць плив за хмарами, втомившись від поспіху.

Це була пора, коли прокидалась машина міста, коли гуділи фабричні гудки. Довго гуділи гудки, спроволи, один, два, три, — багато їх було, зливаючися над містом в одно сіре голосіння. Було ясно, що тими гудками заводить міська душа, заморожена нині місяцем...

З російської мови переклав
Іван Кедрин

ря з підвищеного місця, очам представляється страшний і грізний вид: одно море води страшний і грізний вид: одно море води та захмарене небо, а серед того моря як острови смерти, на горбах, село ... та німецька кольонія Угартсберг. Сильно також потерпіло місточко Меденичі, через яке переплинає ріка Летнянка, яка залила була половину місточка. Вода в деяких місцях сягала дахів, знищила господарства, сади та городи, позабирала багацько збіжа, сіна та будівельного матеріялу. Люди сиділи цілий день у воді, не можучи з неї видістатись. Деякі вулиці були цілком залиті водою. Вода ушкодила і знесла багато мостів. Жертв у людях і тут не було. Втопилося 2 штуки худоби. Дальше потерпіло сильно село Летня, розложене вздовж ріки Летнянка на просторі 7 км. Врятувалася від води східна половина села, положена дещо вище, натомісць половина західна, положена над самою рікою майже ціла опинилася у воді. Вода зробила й тут багацько шкід, понищила господарства, огорожі, сіно та збіжа. На ріці Летнянка ушкодила 6 мостів, з яких 3 мости забрала цілком. Струя води була така сильна, що виривала грубі, дубові пали, вбиті на 6 м. у землю. Комунікація ...ова ще й до сьогодні перервана. Частинно потерпіли села Солонсько та Тинів і Літиня. Менше потерпіли інші села. Всі мости в повіті перервані або ушкоджені. Загально — спустошення страшні. Шкоди сягають міліонів золотих. Найстарші люди оповідають, що навіть їхні прадіди й батьки не розказували, щоби коли переживали такі страшні повені.

P. S. Цих стрічок не міг я скорше подати, бо почта в Меденичах була кілька днів відірвана від світа.

III.

Перегінсько, 3. вересня 1927.

Від 30. м. м. ми відірвані не то від світа, але від частини нашого села, віддаленої до 100 м. Дня 30. м. м. о год. 17-ій почав падати другий дощ — перший сік з перервами два дні. Коло 18-ої год. почали вестися гркотіння з далека. Блискавки що пів хвилі продирають пітьму. Дощ не перериваться. З усіх сторін ревуть нам несамовитий грохіт. Сидимо над рікою Лимницею, на березі, високім 2 м. і робимо ревізію кооперативи. Нікому вже в год. 18 не приходить на гадку. Гремить — нехай гремить. Виходжу з хати, вода довкола, але можна перейти. Йду домів. На березі з деяких хат глядять за ріку. Небесний концерт не вгаває.

Год. 19. Вже вода починає дивно шуміти. Худоба реве. Год. 20. Перейшло слово: вода! Все з берега в хати. Вачинаеться дія, якої не опишу. За 20 хвиль усі хати опустіли: діти, худоба, гуси, свині ... вже на сусідним беріжку. Плач, блеяння, крики — а небесні блискавки освітлюють страшні картини. З середини села вибігають жиди: потоп.

В год. 22 і пів заграли дзвони в нашій церкві; в год. 24 в горішній. Вже знаємо — ... потічок Рудавка. В селі Небилові з противної сторони ріки також продирається голос дзвона. Ми замкнені до год. ... рано на острівці 100 м. ширини і 200 м. дов. — а на нім щонайменше 1.500 душ народу і стількиж штук ріжної худоби.

Продираються страшні вісти. Потопа ... сіл, та, на щастя, не всі ті вісти справдилися. У день бачимо страшну картину: море-море — і море людських ..., море нужди.

Дня 31. м. м. в полудне починається комунікація селом. Спершу переходять ..., роздягнені по шию, опісля на ..., а вечером у пояс.

1. IX. Вже є вісти з гір. Косарі й робітники з ліса плавми одинцем приходять. Страшні неймовірні вісти. Підлюте під ..., є жертв у людях. П. Буданнович ... врятував свою жінку зпід дерева. Канатами витягали робітники літниска з Підлютого. Кажуть ріжно: мабуть ... жертв пова рідною побережника Калуса (жінка, 3 дітей, наймит і наймичка) ... поплили з водою).

По берегах валяються трупи коров, овець. Всі сіна сплили. Ніде острівчики. Бульба перемішана з шутром на зарінках.

В полонинах: з одної череди овець (400 штук) лишилося 50—60 штук. З інших полонин приходять також не кращі вісти, бо на 21. VIII. мала вернути худоба домів і була вже на річках, де захопила її хвиля.

Само Перегінсько стратило щонайменше 90 проц. бульби і сіна. Худоба не можна ще обчислити. Стільки хат, стоділ, стайнів — також не знати бо нині 3. IX., а не маємо ще сполуки з цілим селом. Худоба реве — голодна. Нема де пасти. Де показався клаптик трави — там уся вона замулена. Тут 10.000 народу стоїть перед маревом голоду. Вже кукурудза скочила на 13—14 зол. за 25 кл.! Із сусідних сіл приходять такі самі вісти. Кричіть на весь світ: Ратунку!

В. Чолій.

P. S. Дороги зовсім зірвані, занесені шутром. Де шуміли трави, там білий камінь. Уся комунікація на довгі часи знищена. Горда скала на Соколі в Підлютім усунулася. Всі хати понищені. Мало де є хата, аби не була нарушена. Дерева, сади, все понищено. Культура землі до мертвиці знищена. Що покоління робили, виглядає нині, як серед пустарів якого Карсту. Варстат праці знищений на літа, а голод уже нині заглядає всім в очі.

Сам я вже 4 дні відірваний від хати. Моя хата недалеко, та мене ділить Лімниця на 300 м. широка ще нині. **В. Ч.**

IV

Косів, 2. вересня 1927.

По інформаціям, одержаним лише з **Криворівні**, в часі повени згинуло 15 дорослих осіб і 4 дітей, разом 19 осіб; 2000 штук худоби забрала вода, русло ріки пливе дорогою так, що люди обходять верхами.

Сила води була така нагальна, що виривала стіни в хатах і забирала з собою все, що було в хаті, в тому й людей разом з ліжками; натомісць стіни бічні нераз лишались і вода плила собі серединою хати. **В Ясенові** по оповіданням людей задержались деякі хати разом з людьми, які просять ратунку, але не можна їм його дати. **Р.**

V.

Косів, 3. вересня 1927.

Щодо катастрофи повіни в **Косівщині**, то по дотеперішним відомостям згинуло в часі повіни 57 людей. Син Орищука з **Криворівні** урятувався в цей спосіб, що задержався на виставучій з води смереці. Комунікація є не лиш зовсім перервана, але й дороги зовсім знищені, придорожні гори, т. зв. облази, поусувались і засипали дороги, мости позривані. З **Ясенова Горішнього** до Жабя дорогою на просторі 7 кільометрів утворилось русло ріки і там, де була дорога, пливе вода. Люди з гір зачинають приходити поодиноко верхами. Средств поживи ані одежи не можна їм наразі в ніякий спосіб доставити. Люди оповідають, що подібна катастрофа навістила була Гуцульщину ще перед 180 роками. **Р.**

Останні вісти.

СОЙМ СКЛИКАНИЙ НА 13. Ц. М.

Нові вибори?

Варшава, 7. вересня 1927.

Нинішній „Монітор Польскі" оголошує: „Зарядження президента Річипосполитої в справі скликання сойму на надзв. сесію. На основі уст. 25. конституції скликую сойм до стол. м. Варшави на надзв. сесію від 13. вересня 1927. През. Річипосполитої Ігн. Мосціцький, през. Ради мін. Й. Пілсудський".

Цікаве, що лише сойм склакано, а сенат поминено. В сойм. колах кажуть, що марш. Ратай скличе ще на останні дні тижня конвент сеніорів, щоби устійнити речинець другого засідання. Як дату того засідання називають день 22. вересня. Кажуть, що уряд у відношенні до надзв. сесії задержить ролю обсерватора, а виступить лише проти плянованих змін конституції, щоби законодатні тіла могли самі розвязуватися. Такій зміні уряд спротивився був теж літом, замикаючи 13. липня ц. р. з тої причини сесію сойму і сенату. В політ. колах кажуть, що ця надзв. сесія буде остання та що будуть розписані нові вибори на другу половину лютого 1928.

ПІДВИШКА ПОЧТОВИХ ОПЛАТ.

Варшава, 7. вересня 1927.

З днем 10. вересня п. р. буде підвищена почтова оплата в пакетовому обороті осьтак: за надавання звич. пакетів до ваги 1 кг. тарифа буде підвищена з 50 сот. на 1 зол. (отже 100 проц.), за пакети від 1—5 кг. із 1.20 зол. до 2 зол. (66 проц.), за пакети від 5—10 кг. із 2 зол. на 3 зол. (50 проц.), за пакети вагою 10—15 кг. з 3.50 зол. до 5.00., за пакети вагою 15—20 кг. із 4.50 зол. до 6 зол. (25 проц.). Підвищені будуть також додаткові почтові належитости за доручування пакетів і асекураційних належитостей, вартісних листів Банку Польського.

ВІДЛОЖЕННЯ ВИБОРІВ У ПЕРЕМИШЛІ.

Перемишль, 7. вересня 1927.

Перемиське староство рескриптом із 7. вересня повідомило магістрат м. Перемишля, що з огляду на неправильности при приготованні акції до виборів міської ради (які були розписані на найближчу неділю), воєвода відкликав визначений речинець голосування і приказав здержати цілу виб. акцію аж до дальшого розпорядку. Є чутки, що міська рада буде розвязана і буде іменований урядовий комісар для Перемишля.

ПОВІНЬ У БЕСАРАБІЇ.

Букарешт, 7. вересня 1927.

Маси води відпливають із Карпат і Сх. Галичини Дністром і Прутом до Чорного Моря. Ріки ці у своїм долішнім бігу виступили з берегів і залили великі полоси, головно в півд. Бесарабії. Містечка Романівсько і Сорока знищені повінью. В Хотині вода забрала церкву і 30 домів. 50 тисяч людей лишилося без даху.

ЧЕМБЕРЛЕН ПРОТИ ПРОЕКТУ НЕАГРЕСІЇ.

Варшава, 7. вересня 1927.

„Курєр Червони" подає, що Чемберлен заявив американським журналістам, що він є противником польського проекту про неагресію. Якінебудь документи в справі безпеки, які предложено би до підпису членам Ліги Націй, не принесуть тепер ніякої користи. Гарантію безпеки дає пакт про Лігу Націй, крім того льокарнський договір забезпечує східні і західні кордони Німеччини. Небезпечно було би додавати щось до льокарнського пакту.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8.91 і ціп при сильнішій тенденції. Банк Польський платив за долара в готівці 8.88, за Ню Йорк 8.91, девізи на Ціріх 172.06, Данціґ 172.55, канадійський долар 8.88, англійський фунт 43.37, французькі франки 34.90, бельгійські франки 24.78, італійські ліри 48.35, голяндські гульдени 357.52, чеські корони 26.45, шведські корони 239.20, данські корони 233.30, норвежські корони 233.00, австрійські шілінґи 125.75, німецькі марки 211.88.

Золото: Грам золота 5.93, долар 8.93, дукат 20.38, голяндський ґульден 3.58, англійський фунт 43.28, австрійська корона 1.80, скандинавська корона 2.38, німецька марка 2.12, рубель 4.46, франк Латинської Унії 1.72, турецький фунт 39.16.

Збіже.

Пшениця двірська нова, достава до 3 днів 46·75—47·50, жито нове, достава до 3 днів 36·50—37·50, ячмінь на мливо новий 35·50—36·50, овес новий 27·50—28·50.

Сіно солодке 7·50—8·50, солома пресована 4·25—4·75, гречка 35·50—37·00, ріпак озимий 54·75—55·75, грисік кукур. 52—53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні нетто без мішка 20·00—21·00, мак голубий 115, 135, мішки ютові 1·70, 1·80, мішки уживані 1·50, 1·60.

НОВИНКИ.

— **Соромний вчинок інваліда.** З Українського Краєвого Т-ва опіки над інвалідами дістаємо таке письмо: Стався сумний випадок серед наших інвалідів, якого досі, на щастя, не бувало. Інвалід **Андрій Турко**, родом із Княжполя, пов. Добромиль, утік, забравши з собою 727 зол., призначених на покриття рахунків літнища українських інвалідів у Синевідську Вижнім. Остерігаємо українське громадянство, зокрема товариства й установи, перед цим осібняком, який подався мабуть у сторону Ч. С. Р., звідки перед роком повернув як інвалід-сухітник. З великою прикрістю мусимо ствердити, що виділ читальні „Просвіти" і громадська управа Княжполя, як також гром. управи Міхова й Великого, пов. Добромиль, дали названому інвалідові якнайкраще свідоцтво, поручаючи його як працьовника управі Українського Кр. Т-ва опіки над інвалідами у Львові. Це повинно бути осторогою для тих усіх, хто легкодушно виставляє свідоцтва для людей, які опісля приносять шкоду загалові. Справу віддано поліції.

— **Темні історії.** Невиясненим лишився напад на гр.-кат. пароха в Угерцях Незабитівських Сапоцького, якого три бандити хотіли вночі ограбити в хаті. Один з них Колибка, якому не могли доказати участи дістав 2 місяці вязниці за намагання крадіжі. — Пінкас Вайдман хотів бuцім-то оженитись, познайомившись випадково з чарівною 20-літкою в домі своїх кревняків на провінції. Освідчився, взяв більший задаток на купно весільної гардероби, заручився офіціяльно і виїхав до Перемишля. Заки вернувся до нареченої, вона довідалась, що він уже жонатий і не називається Флякс, як їй представився, а заки дала знати поліції — Вайдман-Флякс щез із шлюбною позичкою. — У каналі львівської вулиці Вінкентія Поля почули квиління дитини: добули її і після якогось часу ствердили, що її мамою є служниця Теодорович. Дитина живе; мати в арешті.

— **Катастрофи й нещастя.** На Янівських полях біля Львова легко розбився літак, що приїхав з Кракова; летун ранений. Апарат розторощив військову автомобільну карету, що ждала на літак, повідомлена з Кракова про один дефект літака, незаприміченый у мент відлету. — У Буенос-Айрес вибух на піротехнічній фабриці вбив 11 робітників.

— **Летуни.** Американці невдоволені дотеперішніми летами в Европу вибираються ще раз через море; цим разом до Риму із стейту Мейн летять Бертранд і Гіль на літаку „Олд Глорі" (Давня слава). — У Франції біля Соасон згорів літак з летуном, зачіпившись об землю серед мряки.

— **Ріжні трагедії.** У Закопанім застрілився капітан ген. штабу Отто; причиною — любов до жінки одного старшого офіцира. — У селі Мельники, любачівського повіту, арештували трох людей, обвинувачених у вбивстві селянина Цепляка. Є ними жінка вбитого, що від довшого часу мала любка і хотіла розвестись із мужем, її любок, коваль Венгерок і його спільник професійний злодій Пилипець. — У Суходолах (Бобреччина) два селяни Лабачі так побились у сварці за ґрунт, що один помер у шпиталі від ударів мотики по голові.

— **Еспанський Штайгер.** Штайгер, прославлений процесом за революційну бомбу проти президента республики, має брата, який вибрався на студії до Еспанії, славної з революцій. І був би там напевно чогось навчився, якби не фальшиве свідоцтво зрілости, підписане покійним директором X-ої львівської гімназії... Войцеховським. Правда вийшла наверх випадково. Штайгери безумовно не мають щастя до Войцеховських!

— **Дзвін перемоги.** У Парижі находиться в церкві св. Миколи т. зв. дзвін перемоги, що важить 82.000 кільо. Тепер перенесли цей дзвін святочно під гріб Невідомого Жовніра, де задзвонили ним тричі. Звідсіля перенесуть його по французьким містам і селам аж до Домон, де він дзвонитиме в честь упавших жовнірів під Верденом.

— **Як у середновічу.** Кілька воєнних англійських кораблів вибралось проти китайських піратів у заливі Біас. Відділ 500 жовнірів вибрався до місточок Шенгнай і Фанльконг, домагаючись від мешканців показати доми, до скрились пірати. Коли мешканці не хотіли військо знищило 50 домів наздогад і 5 піратських.

— **Здобутки техніки.** Від довшого часу перевірювали винахід шведського вченого О'Дріссена: щоби переносити без дроту електричну енергію. Тепер вибудували вже в Швеції радіотелеграфну стацію, яка в силі ділати на віддалі кілька кільометрів і освітлює кількаповерхову будівлю.

— **Арабські монети на Шлєзьку.** У бреславськім музею старовини склали кільканадцять монет найдених недавно у бреславськім повіті. Є це 11 штук арабських монет ... походять з X віку з доби Абасидів і Саманідів.

манлів. На Шлеськ попали ті монети чезних купців, що вели на цій тери тоpії торгівлю, а оцінювали їх по вазі і коли треба було ломили на куски.

— **Ювилей мадярського театру.** Мадярський національний театр, перша краєва сцена, святкуватиме цієї осени 90-ліття свого існування. Цей ювилей іде в парі із сотими роковинами романтизму в мадярській літературі. З цієї нагоди виставлять твори мадярських романтиків і премієру історичної песи „Кошут", якої автором є бувш. міністр скарбу Роланд Гегедіс. Також буде зорганізована окрема театральна виставка.

— **Друге Монте-Карльо.** Воно починається будувати в столиці Куби, Гавані, яка всіми силами старається привабити до себе туристів і подорожних з цілого світа. Будуть там парки, салі до танцю, площі до всіх спортових ігор, а крім цього касино, палата гри, збудована з нечуваним люксусом. Кубанці сподіються, що це касино придбає їх країні міліони долярів. І мабуть не помиляються.

— **Пошана традиції.** У маленькій бретанській оселі Ріск-сір-Бльон обходили за днях „свято кельтійської раси". Зїхалось чимало гостей, з обох боків каналу — бретонців і валійців. Промови виголосили в старих кельтійських діялектах. Всі присутні склали присягу братерства на меч короля Артуса, який опісля зломали і кинули в море. Старий міт каже, що цей меч випливає знову на поверхню — неушкоджений.

— **Не поможе бути навіть князем** — коли хто має такого „пеха" як бельгійський наслідник престола. Він відпроваджував свою жінку і її сестру, яка відїздила до Парижа, на дворець. Обі сестри пішли вже на перон; князь забарився ще при авті. Врешті йде на перон, а тут „цербер", портієр, не хоче його пустити на перон — без перонівки! Біжить князь до автомату — а тут лишенько! не має дрібних (не дурно він князь). Отже робить те саме, що в такому моменті роблять усі смертельники: купує часопис (щаслива країна, де князі купують часописи!), міняє в той спосіб гроші, вертається знову до автомату, кидає гріш — а автомат ні чичирк! По хвилі рішився князь купити перонівку при білетовій касі і прийшов на перон якраз, щоби помахати хустинкою, бо поїзд вже відїздив. Певно було йому неприємно — але неменше хіба двірцевим урядовцям, які щойно після всього довідались, кого не хотіли впустити без перонівки.

— **Жінки не знайомтесь легко!** — бо може вам трапитись подібна історія як одній дамі в Бруклін. Вона вийшла замуж за одного грека, якого знала тільки пять днів і який представився їй як богатий чоловік. Перше її здивування було таке: двопокоєве мешкання до якого молоді спровадились. Богач — і дві кімнати! Але ще більше здивувалась молода мужатка, коли по гострій суперечці з хазяйкою, ця їй сказала: „ходіть, я вам покажу **чим** властиво є ваш муж!" Вона повела її на ріг одної вулиці, де в чорних окулярах стояв звичайний жебрак — її чоловік! Закінчення: розводовий процес і розвід.

— **Ріжні рекорди.** Франц. летун Кастіно, якого рекорд висоти проголосили цими днями, здобув тільки рекорд — ошукаства. Знявся на 4000 м., а апарат наставив на 10.000 м. Всі його дотеперішні осяги скасовані. — Італійська урядова статистика стверджує рекорд зросту народин за 1926 р.; у державі було більш як 20.000 родин, що мало по 9 дітей. — Американський залізничий робітник Напіс із Сен-Джонс віднайшов свою жінку та доньку аж після 14-ох літ у стейті Ню-Джерзі. Він згубив їх дивним способом 24 літ тому як 28-літній молодець, коли зїхав на довший час у службових справах. Жінка переселившись, вийшла вдруге замуж, але її другий муж помер 3 роки тому. Донька теж повдовіла. Справжня фільмова історія! — Членкиця італійського парляменту пані Філіпсон виступила під сценічним прізвищем Мабель Рассель у театрі, де грала вже давніше.

— **Світова всячина.** Жорж Клемансо дістав серцевої атаки; лякаються, що змре. — Спростовують звістку, буцім-то Раковський мав би покинути становище посла в Парижі. — Багато нім. правників подало в парлямент домагання, щоби скасувати смертну кару. — На Литві 99 державних урядовців-чужинців здавало іспит з литовської мови; 84 не здало і їх звільнили зі служби. — В Англії в Йоркшірі та Уельсі відчули підземне тремтіння. — У Персії оснували фашистівську партію. — У Бостоні помер суддя Сміт, один із найзавзятіших противників Сакка та Ванцетті в їх процесі. — Льондонський льорд-мер (бурмістр) запрошений у гості римським губернатором. — Міліярдер Вандербільт оженився в Парижі із „звичайною" американкою. — За один серпень було в Парижі 126 убитих автами і 812 ранених. — На металюргічних фабриках Солінген є загроза страйку. — В Індії продовжуються криваві бійки на релігійнім грунті. У Калькуті вбили 800 осіб.

З судової салі.

За головну зраду.

Повідомляють нас, що студенти техніки А. Борисевич і Й. Гронський, арештовані ще 4.III. 1924 р. (а не рік тому, як у нас недавно писалося), сидять у слідстві у відокремлених келіях в Коронові. Оба вони обвинувачені за т. зв. динамітовий закон і головну зраду. Були вже дві розправи проти них перед карним судом у Бидгощі (Бромбергу). При першій розправі засуджено їх на 12 літ вязниці, при другій розправі на 8 літ. Дня 13. серпня ц. р мала відбутись проти них наслідком касаційного вироку найвищого суду у Варшаві нова розправа в Бидгощі, але її відложено на пізніше. Таким чином оба обвинувачені сидять уже в слідстві у відокремлених вязничних келіях три і пів року.

До всіх філій і читалень Т-ва „Просвіта" в краю.

Наближається місяць жовтень. Згідно з ухвалою загального Збору Матірного Товариства „Просвіта" призначений він на відсвяткування „Свята Книжки — свята культури.

Про значіння сього свята, ціль і завдання, а з окрема про значіння і вагу книжки в життю одиниці, народу друковано цілий ряд статтей в часописові „Народня Просвіта", а також і в других часописах. Тож зайвим було би переконувати громадянство а в першій мірі освітні і кооперативні установи про потребу святковання „Свята книжки" та загрівати їх до виконання так важного завдання культурно-виховного значіння.

Свято це змагає до зацікавлення всіх нас книжкою, хоче викликати у нас любов до неї як до чинника, який має двигнути культуру, а далі піднести і скріпити матеріяльну основу народнього життя. Бо книжка допоможе здобути і закріпити кращу майбутність.

До гідного і величавого відсвяткування „Свята книжки" завзиває Матірне Товариство „Просвіта" всі освітні установи в краю. Виділи філій і читалень в порозумінні з кооперативними установами доложать всіх старань і енергії, щоби це свято відбулося в їх осідках по можности найкраще і з користю для громадян.

Свято можна уладжувати на протязі часу від 1-го жовтня до 15-го листопада. В зорганізованні і переведенні свята обовязане допомогти все свідоме і ідейне громадянство — в першу чергу ті, які згуртовані в читальнях.

Програму свята установлять Виділи на місцях відповідно до своїх сил. Було би вказане, щоби в осідках філій відбулися святочні Академії, получені з виставою книжок. В осідках читалень належить відсвяткувати свято концертом, виставою „Учитель" або рефератами про значіння книжки.

Прибутки зі свят належить обертати на побільшення власних бібліотек, яких завданням вчити і виховувати.

Тож до праці. Святкуймо „Свято книжки" і йдім разом з нею на стрічу сонцю золотому. 460 1—2

ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ Т-ва „ПРОСВІТА".

(Примітка. Як помічні засоби для виготовлення рефератів на „Свято книжки" поручаємо: С. Сірополка: Короткий курс бібліотекознавства, Львів 1924, стор. 128, ціна 2 зол. Зі статей М. Галущинського: Закладаймо бібліотеки. Найдете її в Бібліотечному Порадникові з 1926 р. на стор. 71—76. Цілий річник коштує два зол. Крім сього вийшов з друку готовий реферат. Ціна з пересилкою 2 зол.).

ОПОВІСТКИ.

За упокій душі бл. п. Ярослава Кулачковського директора „Дністра" відбудеться Поминальне Богослуження з панахидою в пятницю 9. ц. м. о год. 8. рано в каплиці церкви Успенія Пресв. Богородиці, на яке запрошує Дирекція Товариства „Дністер". 464 1—1

Присилайте передплату!

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Подяка.

Як учасниці курсу артистичних робіт СС. Василіянок у Львові, що відбувся в липні ц. р., складаємо на цьому місці щиру подяку провідниці курсу Матері Марті Лесьняк за неоцінені відомости з обсягу артистичних ручних робіт, які завдячуємо її незвичайно дбайливому і вмілому навчанню. Не можемо одначе здержатись, щоби не висказати нашого здивовання і пожалування, що т.т. учительки, для котрих спеціяльно цей курс був уладжений, з подивугідною, прямо злочинною байдужністю не скористали з цієї одинокої у нас спосібности вивчення робіт, що надаються до навчання в школі і поширювання поза школою серед жіноцтва, кромі того, що знання таких робіт приносить велику особисту користь, бо заощаджує видатки на закупно річий, що їх можна самій зготовити, а також в прикрих хвилях дає підставу до екзистенції До СС. Василіянок маємо побажання, щоби не зражувалися в своїм почині цею байдужністю учительок але дальше витревали в своїх високопатріотичних замірах. Т. учительок накликуємо на час найблищих ферій громадно зголошуватися на курс артистичних робіт, а ми є певні, що так само як ми, будуть вдоволені і вдячні СС. Василіянкам. — *Ольга Новодворська, Ю. Сохацька,* учительки. 462

За редакцію відповідає д-р Іван Німчук. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.